

# SPIS TREŚCI

|                 |   |
|-----------------|---|
| Wstęp . . . . . | 9 |
|-----------------|---|

## Część I

### TECHNIKA I TECHNOLOGIA W DAWNYM ZŁOTNICTWIE

|                                                    |    |
|----------------------------------------------------|----|
| Złotnictwo u starożytnych . . . . .                | 15 |
| Srebro i jego stopy używane w produkcji . . . . .  | 18 |
| Klasyfikacja znaków złotniczych . . . . .          | 21 |
| Znaki indywidualne majstrów i warsztatów . . . . . | 21 |
| Znaki próby . . . . .                              | 23 |
| Znaki miejskie . . . . .                           | 24 |
| Znaki probierni państwowych . . . . .              | 24 |
| Daty . . . . .                                     | 26 |
| Varia . . . . .                                    | 26 |
| Projektowanie . . . . .                            | 28 |
| Stanowisko pracy i narzędzia uniwersalne . . . . . | 30 |
| Stół złotniczy . . . . .                           | 30 |
| Palenisko . . . . .                                | 31 |
| Narzędzia do kucia . . . . .                       | 31 |
| Narzędzia tnące . . . . .                          | 32 |
| Narzędzia krępujące . . . . .                      | 35 |
| Prace podstawowe . . . . .                         | 37 |
| Kucie . . . . .                                    | 37 |
| Narzędzia . . . . .                                | 37 |
| Młotki . . . . .                                   | 37 |
| Kowadła . . . . .                                  | 37 |
| Puncyny . . . . .                                  | 40 |
| Zawijacze . . . . .                                | 40 |

|                                            |           |
|--------------------------------------------|-----------|
| Opis pracy . . . . .                       | 41        |
| Wyciąganie . . . . .                       | 41        |
| Wyklepywanie . . . . .                     | 43        |
| Zwijanie . . . . .                         | 45        |
| Uwagi ogólne . . . . .                     | 45        |
| Wyoblanie . . . . .                        | 46        |
| Narzędzia . . . . .                        | 46        |
| Opis pracy . . . . .                       | 47        |
| Repusowanie . . . . .                      | 48        |
| Narzędzia . . . . .                        | 48        |
| Opis pracy . . . . .                       | 48        |
| Sztancowanie i wytłaczanie . . . . .       | 51        |
| Narzędzia . . . . .                        | 51        |
| Opis pracy . . . . .                       | 53        |
| Odlewianie . . . . .                       | 55        |
| Narzędzia i przyrządy . . . . .            | 55        |
| Uwagi ogólne . . . . .                     | 59        |
| Opis pracy . . . . .                       | 60        |
| <b>Opracowywanie powierzchni . . . . .</b> | <b>62</b> |
| Szlifowanie . . . . .                      | 62        |
| Narzędzia . . . . .                        | 62        |
| Opis pracy . . . . .                       | 62        |
| Fakturowanie . . . . .                     | 63        |
| Narzędzia . . . . .                        | 63        |
| Opis pracy . . . . .                       | 63        |
| Polerowanie . . . . .                      | 63        |
| Narzędzia . . . . .                        | 63        |
| Opis pracy . . . . .                       | 64        |
| Cyzelowanie . . . . .                      | 64        |
| Narzędzia . . . . .                        | 64        |
| Opis pracy . . . . .                       | 65        |
| Grawerowanie . . . . .                     | 65        |
| Narzędzia . . . . .                        | 65        |
| Opis pracy . . . . .                       | 66        |
| Trawienie . . . . .                        | 67        |
| Materiały . . . . .                        | 67        |
| Opis pracy . . . . .                       | 67        |
| Granulacja . . . . .                       | 68        |
| Złocenie . . . . .                         | 68        |
| Barwienie . . . . .                        | 69        |
| Barwienie srebra . . . . .                 | 69        |
| Barwienie złota . . . . .                  | 69        |
| Uwagi ogólne . . . . .                     | 69        |
| Inkrustacja i nakładanie . . . . .         | 71        |
| Platerowanie . . . . .                     | 72        |
| <b>Prace specjalne . . . . .</b>           | <b>74</b> |
| Filigran . . . . .                         | 74        |
| Niello . . . . .                           | 75        |
| Emalia . . . . .                           | 75        |
| Szkliwa . . . . .                          | 75        |
| Podkłady . . . . .                         | 76        |

|                                          |            |
|------------------------------------------|------------|
| Technika wykonania . . . . .             | 76         |
| Rodzaje emalii . . . . .                 | 77         |
| Kameryzowanie . . . . .                  | 80         |
| Formy kamieni . . . . .                  | 81         |
| Oprawy kamieni . . . . .                 | 84         |
| Uwagi ogólne . . . . .                   | 86         |
| Wyrób pierścieni . . . . .               | 89         |
| Narzędzia . . . . .                      | 91         |
| Drut i wyroby z drutu . . . . .          | 91         |
| Narzędzia . . . . .                      | 91         |
| Opis pracy . . . . .                     | 91         |
| Rodzaje wyrobów z drutu . . . . .        | 93         |
| Chryzelefantyna . . . . .                | 94         |
| <b>Prace montażowe . . . . .</b>         | <b>95</b>  |
| Lutowanie . . . . .                      | 95         |
| Luty . . . . .                           | 95         |
| Lutówki . . . . .                        | 97         |
| Bejca . . . . .                          | 97         |
| Narzędzia do lutowania . . . . .         | 97         |
| Opis pracy . . . . .                     | 98         |
| Inne metody spajania na gorąco . . . . . | 99         |
| Zgrzewanie . . . . .                     | 99         |
| Spawanie („szwejsowanie”) . . . . .      | 99         |
| Metody spajania na zimno . . . . .       | 99         |
| Nitowanie . . . . .                      | 99         |
| Zawijanie („falcowanie”) . . . . .       | 99         |
| Skręcanie śrubami . . . . .              | 99         |
| <b>Przypisy i bibliografia . . . . .</b> | <b>100</b> |

## Część II

### SŁOWNIK TERMINOLOGICZNY WYROBÓW ZŁOTNICZYCH I ICH CZĘŚCI SKŁADOWYCH

|                                                                     |     |
|---------------------------------------------------------------------|-----|
| Części składowe naczyń . . . . .                                    | 107 |
| Sprzęty kultowe wyznań chrześcijańskich . . . . .                   | 111 |
| Sprzęty kultowe wyznania Mojżeszowego . . . . .                     | 122 |
| Świeczniki i lampy . . . . .                                        | 124 |
| Sprzęty domowe . . . . .                                            | 128 |
| Biżuteria i ozdoby stroju . . . . .                                 | 134 |
| Insignia władzy i funkcji . . . . .                                 | 138 |
| Varia . . . . .                                                     | 141 |
| Indeks wybranych terminów technicznych dawnego złotnictwa . . . . . | 149 |
| Indeks wybranych terminów dotyczących wyrobów złotniczych . . . . . | 152 |
| Spis ilustracji . . . . .                                           | 158 |